

מאת: גבריאל גרנובסקי (10')

קשר משפ(ח)טי

האינטרנט נולד כדי שנשמור על קשר • בעסקים הוא כלי עבודה • בהיי-טק הוא כמו אוויר לנשימה • אבל מה עם קצת נטוורקינג משפטי? • "הפקולטה" יצאה לבדוק מה חושבים סטודנטים ובוגרים על ה"פייסבוק"

רשתות חברתיות היו כאן תמיד והיו מסגרות בהן יש קשרים הדוקים בין קבוצות אנשים כמו עמיתים לעבודה או בני משפחה. בתקופה הפרה-היסטורית, כשהפעילות המועדפת הייתה ככל הנראה ציד ממוטות משותף, להגדרה המילונית הזאת הייתה אולי גם משמעות של ממש. בעידן שבו האינטרנט הוא נדבך מרכזי וכבר לא כל כך חדש בחיינו, גם לרשת החברתית יש תפקיד שונה והיא הופכת לעולמית ונגישה לכל. למעשה, ספק אם מישהו עוד משתמש כיום במושג "רשת חברתית" שלא במונח האלקטרוני. ובתור מה שנושא בחובו הבטחות - האינטרנט מקיים ומוליד בזו אחר זו רשתות חברתיות שמטרתן ליצירת קשרים חדשים לצד שימור הישנים.

פני החברה כפני ה"פייסבוק"

ה"פייסבוק" הוא רשת חברתית מקוונת חדשה יחסית. הרשת פותחה על ידי מארק צוקרברג, סטודנט מאוניברסיטת הרווארד, עבור חבריו, אך עד מהרה גדלה לממדים מפלצתיים (יותר מ-40 מיליון משתמשים ברחבי העולם ובכל יום מצטרפים כ-150 אלף חברים נוספים). כיום מדובר באחת הרשתות החברתיות הגדולות והפופולאריות בעולם, וגם ישראל כבר הספיקה להיכנע לשיגעון. הרבה תחומים מצאו את דרכם לתוך ה"פייסבוק": פוליטיקה, פרסום, מכירות, אמנות וגם תחום המשפטים לא טומן ידו בצלחת.

בקהילת המשפטים בעולם כבר ניתן לזהות תופעה משמעותית של שימוש ב"פייסבוק" ודומיו לצורך מטרת מקצועיות וארגונית. התייעצויות, חיפוש

והצעות עבודה וגם סתם עדכון משפטי שוטף נמצאים כיום במרחק הקלוקה. מרבית משרדי עורכי הדין המובילים בעולם הקימו במסגרת ה"פייסבוק" רשתות פרטיות סגורות שמשמשות לרישות ארגוני. הדבר נפוץ מאוד גם באוניברסיטאות בחו"ל, שבהן ישנן קבוצות "פייסבוקיות" לסטודנטים ולמרצים וקבוצות המיועדות לסגל בלבד. לאוניברסיטת קיימברידג', למשל, ישנה רשת פרטית ב"פייסבוק", שהכניסה אליה מוגבלת לבעלי כתובת דואר אלקטרוני אוניברסיטאית פעילה, כדי להבטיח שזר לא יחדור. הרושם המתקבל, אם כן,

והשנתונים מתחלפים, הרי שגם קל יותר לקבל מידע מבוגרים על המשרדים השונים ולשמוע עצות מועילות לקראת הראיונות בהם.

לאותם בוגרים טריים, שהולכים לבלות את קרבת שעות היום שלהם בהתמחויות ברחבי הארץ, ה"פייסבוק" עשוי לאפשר שמירה על קשר. הוא יקל על זכירת ימי ההולדת, יספר לנו על אירועים גדולים וייתן לנו להיות טיפה יותר קרובים לעין ואולי גם ללב. אמנם תמיד יקום מי שיטען שמה שלא עניין אותנו מספיק קודם, אין לו תועלת עכשיו. אבל גם החברות של היום היא לא מה שהייתה בעבר.

אומנם אין מדובר על רשת מקצועית, אבל הפוטנציאל השיווקי הגדול שלה יכול להועיל למשרדים למצוא לקוחות, למשוך מתמחים, ולהיראות חברותיים וקשורים יותר לקהילה

לאוניברסיטת קיימברידג', למשל, ישנה רשת פרטית ב"פייסבוק", שהכניסה אליה מוגבלת לבעלי כתובת מייל אוניברסיטאית פעילה, כדי להבטיח שזר לא יחדור

הוא שיש מי שכבר הצליח להפוך את ה"פייסבוק" לכלי מקצועי לכל דבר.

גם במיקרוקוסמוס של הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית, ניתן לחזות בקהיליה "פייסבוקית", שלחלקה אף נדרשת כתובת דואר אלקטרוני אוניברסיטאית (יציר כפיי האוניברסיטה לסטודנטים החל משנה שעברה). עם זאת, במקרה הישראלי קשה לומר כי הסיבה לכך היא היות הרשת האינטרנטית כלי לימודי אמיתי. למרות שניתן למצוא מספר מרצים בעלי עמוד אישי - שברשימת החברים האלקטרוניים שלהם מופיעים קולגות מהארץ ומחו"ל, חברים אישיים ואף כמה סטודנטים - לא מדובר בצורת התקשרות רשמית. המרצים עצמם אף מודים שהשימוש העיקרי בחשבון אינו לימודי כלל, אלא מתחלק בין חברתי גרידא, כמו שמירת קשר עם חברים, ובין שימוש מקצועי יותר, כמו יצירת קשרים חשובים ומציאת קולגות מכנסים משותפים.

אולי זו בדיוק הסיבה לכך שככל שהגיל עולה, פוחתת הנוכחות ב"פייסבוק".

בסקר אקראי שנערך בין בוגרי הפקולטה בקשת רחבה של גילאים, לא היה ניתן להתחמק ממסקנה זו. אמנם היו בין הנסקרים כאלו ששמעו או שמכירים את האתר, אבל מעטים מהם הראו נכונות להשתמש בו. חלקם העידו שפתחו חשבון מתוך סקרנות ורצון להבין איזו תועלת ניתן להפיק מהאתר. אבל כאשר הבינו שמדובר ברשת חברתית בעיקרה ושהתועלת המקצועית שהם, בתור עורכי-דין, יכולים להפיק ממנה עדיין קטנה מאוד - החליטו לסגור את החשבון. עבורם, בניגוד אולי לדור הצעיר, שמירה על קשר משמעה שימוש במכשיר הטלפון; בשביל החברים הקרובים יש להם ממילא זמן, בין העבודה והמשפחה, ואין להם צורך בתחליפים אלקטרוניים.

סומכים על דור העתיד

אבל לא רק לסטודנטים, אלא גם לעורכי דין ותיקים כדאי לשקול להתחבר אחד לשני ולמוסד שאותו סיימו. אמנם אין מדובר ברשת מקצועית, אבל הפוטנציאל השיווקי הגדול שלה יכול להועיל למשרדים למצוא לקוחות, למשוך מתמחים ולהיראות חברותיים וקשורים יותר לקהילה. כך, יכול ה"פייסבוק" לשמש ערוץ למשרדים כדי לפרסם את עצמם בפני קהל גדול הרבה יותר של מתמחים פוטנציאליים. ניצנים ראשונים, אגב, כבר הופיעו ויש מי שנותן ייעוץ משפטי דרך האתר. משרד עורכי דין אחד גם "נתפס" בלוח הדרושים, כשהוא מפרסם הצעת עבודה... למהנדס חשמל דווקא.

בינתיים, בכל אופן, צריך לזכור שהסטודנטים של היום הם עורכי הדין ואנשי המפתח בחברה של המחר. קשר ראשוני איתם, אפילו דרך ה"פייסבוק", יכול להוביל לתוצאה פורה בעתיד. אך עד שבישראל יפנימו את השימושים המקצועיים של הרשת המקוונת ואת היות ה"פייסבוק" כלי אפקטיבי ליצירת קשרים משפטיים עם דור המשפטים הוותיק או לקבלת מידע על משרדי עורכי דין, אין אלא להסתפק בו כרשת חברתית גרידא. כזו שעוזרת לנו לשמור על החברים שלנו קרובים מתמיד.

רשת משפטית צעירה

אך למרות ההתעוררות האיטית של המרצים ואנשי הסגל, אין ספק כי בפרס ההשתלטות האלקטרונית זוכים הסטודנטים הנוכחיים, שרובם מעידים על עצמם שהם מחוברים. דווקא הם, שרואים את חבריהם למחזור במסדרונות האוניברסיטה, במקומות הבילוי ובאירועים, משתמשים ב"פייסבוק" באופן יום-יומי לשמירת קשר.

גם התועלת המשפטית שצומחת מכך לא איחרה לבוא: הקמתן של קבוצות שונות - לפי מחזור או לפי פקולטה - אפשרה ליצור קשר עם חברים לספסל הלימודים, לבקש חומר ואף לדון ולהביע דעה על פסקי דין או על כל נושא אחר שבעולם. סטודנטים עם שאלות משפטיות או כאלו המתקשים בקורס מסוים מוצאים פיתרון בצורת פורום החברים שלהם. סטודנטים חדשים יכולים לאתר בִּיתר קלות יד מכוונת של סטודנטים ותיקים בכל נושא שהוא - החל מהמקום הזול ביותר לצלם מאמרים וכלה בהרצאות המשפטיות המתקיימות מעת לעת בפקולטה. וככל שמספר החברים גדל